

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbii la expeditorul foiei, pe afara la c. r. poște cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețulu prenumeratiunii pentru Săbii este pe anu 7 fl. v. n. ar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 95.

ANULU XXIII.

Săbii 30 Novemvre (12 Dec.) 1875.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. v. n. ar pe o jumătate de anu 4 fl. v. n. ar. Pentru prin. și țeri streine pe anu 12 1/2, anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia oară cu 7 cr. sirulu, pentru a doua oară cu 5 1/2, cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2, cr. v. n.

Revista politica.

Săbii 29 Novembre 1875.

Unu telegramu sositu ieri din capitala țerei, ni aduse scirea: ca de-ț'a la propunerea comisiunii financiare a respinsu în ședința de ieri propunerea deputatului Parteniu Cosm'a, publicata în numărulu din urma alu foiei noastre, pentru a se votă — că odinioară — unu felu de subvențiune gimnasiului nostru din Brasiovu. Ne dore, adencu ne dore a audí: ca dupa ce mai nainte se puse sub interdictu ajutoriulu votatu în camer'a Romaniei, — acum se denéga gimnasiulu din Brasiovu și cea din urma condițiune de esistenția. Ne dore acést'a cu atât mai tare, pentruca dupa acestea și dupa toate altele, câte privescu la școlele noastre confesiunali, cine sa mai fia în stare de a capacítă pre români, ca lucrurile nu mergu oblu spre a ni impededă cultur'a, dóra chiaru si esistenția natiunala? Multe si mari persecutiuni a suferitu poporul nostru secolu întregi, dara tenacitatea lui l'a mantuitu deapurezza de perire; vomu suferi si acést'a lovitura cu firmitatea unui caracteru de românu. Voi inse bietu poporu românu din Transilvania aviasatu la gimnasiulu din Brasiovu, aveti sa puneti bine dinariulu, ce dóra ve mai remane dupa toate sarcinele publice, cu cari contribuiti la teatre nationali, la conservatoriu de musica si la școle teatrale magiare; aveti sa rupeti câte o bucata dinaintea copiilor vostri flamendi, pentruca acestu dinariu din urma, acést'a bucata scumpa va trebuí, adimâne, sale oferiti pentru sustinere gimnasiului din Brasiovu, deca cá romani nu vreti sa periti în întunereculu rudității.

Vămile prohibitive facu multa rumore în Austri'a. Fabricantii de acolo au cautatu toate mijlocele spre infrenarea concurenței din afara, până cându în fine li-a succésu a aduce cestiunea în senatulu imperialu. Ministru de comerciulu Clumecky a satisfacutu dorinței patr otiloru din Cislaitani'a si a abdisu conventiunea supletoria cu Angli'a si asiá fabricatele englese nu voru mai intrá cu usiurintia de pana acum în Austri'a.

Ungari'a inca a abdisu Austriei conventiunea vamala, carea Ungari'a numai atunci o va reinnoi, deca se va invoí Austri'a a parasí urcarea tacseloru vamali si deca Austri'a va platí Ungariei o parte din contributiunea de consumu.

Cestiunea orientala apare pre orizontulu politicu din di in di mai marcata si în marime mai mare. Diplomati'a se intereséza mai multu si mai seriosu cá ori cându de cestiunea acést'a. Dupa semnele diplomatiei deslegarea nu va mai fi de parte. „Köln. Ztg.“ vorbiá în dilele trecute de o întâlnire a lui Thiers cu Gorciacoff. Dupa citat'a foia, Thiers si-a datu tota silintia a castigá pre Gorciacoff pentru parerile sele individuali despre deslegarea cestiunei orientului. La deslegare trebuie sa asiste Europ'a intréga pentru ca Europ'a intréga e interesata. Esecutori deslegării sa fia Russi'a si Austri'a; cea dintaiu pentru afinitatea poporului rusescu cu poporele slavice de pre peninsul'a balcanica, cea din urma pentru ca este cea mai de aprópe vecina. Diversitatea pareriloru în privintia deslegării cestiunei orientale e mare până acum. Lumea oficiala tiene

strinsu la mijloce domóle; ceea-lalta inse nu speréza decátu dela o cura radicala o definitiva deslegare, cura conformu cărei turcii sa incete de a mai formá o putere mare în Europ'a.

Conventiunea comerciala cu Austro-Ungari'a.

Nimeni nu va puté negá, nici chiaru adversarii nostri atátu de multu deprinsi a-ne constetá credintiele si a ne falseficá spusele, ca atátu în camera, cátu si prin colónele „Trompetei“ noi amu combatutu din convingere si cu energie conventiunea comerciala cu Austro-Ungari'a, menita — cum amu disu — a tradá nu numai interesele economice ale țerei, dara a deschide si usile emancipării jidoviloru, contr'a caror'a noi amu purtatú din léganulu prunciei o lupta neimpacata, la care nici vomu renuncea, decátu de o data cu ultim'a noastră resuflare.

Nutrimu o puternica credintia, ca interesele noastre economice suntú atátu de straine de interesele austro-ungare, încátu nu se potú satisfice unele fără o grava jignire a celorlalte. Nu se póte, cá din o conventia propusa de Austro-Ungari'a, noi sa tragemu folósele ce are sa traga ea; cáci nu de dragoste pentru noi Austro-Ungari'a ne propusese acea conventiune, dara pentru folosulu ei negresitu.

Cu toate acestea conventi'a s'a votatu si nóua nu ne remâne altu, decátu sa dovedimu cu disele contractantiloru nostri, drepturile ce amu avutu noi cându ne-amu opusu la acést'a conventiune.

Amu aratatu la tempulu seu cu cata ardóre ni se recomandá acést'a conventiune prin pres'a nemtiésca din Viena, tocmai pre cându discutiunile urmau asupr'a ei în corpurile noastre legiuitóre. Ea ni se presintá pre atunci din partea acestei presse jidovite, cá unu actu de suprema dragoste alu Austro-Ungariei pentru noi, actu menitu a servi asiá dicendu numai interesele Romaniei. Dara amu respunsu inca pre atunci syrenei cu istoriculu proverbu: „Times danaos et donn'a ferentes!“

De atunci apoi si pana adi amu pânditu cu nerabdare, sa vedemu acést'a conventiune supusa discutiunei si în corpurile legiuitóre din Viena si Pest'a, cáci amu crediutu si credemu inca si adi, ca atitudinea, glasulu acestoru camere, de o potruva interesate de acést'a afacere, va fi cumpan'a cea mai esacta, pentru a mesurá meritulu si valórea acestei conventiuni, fatia cu noi.

Si eata ca tempulu ne-a satisfacutu asteptarea. Avemu în mâna diariulu „Hon“ din Pest'a, organulu oficialu alu guvernului ungurescu si în specialu alu dlui ministru presiedinte Tisza, cu dat'a dela 26 Nov. st. n., în care iéta ce gasimu:

„Astadi la órele 5 dupa amédi, sectiunile camerei s'au intrunitu în ședinție, cá sa desbata conventiunile cu mai multe staturi, deduse pre biurolu camerei si de acele trimise în desbaterea sectiuniloru. Tóte aceste conventiuni s'au strecuratu aprópe fără discutiune. Singura numai conventi'a comerciala cu Romani'a a produsu óre-care lupta de opiniuni în dóua trei sectiuni. Discutiunea inse erá pré calma, cá sa-i atribuiumu vre-unu caracteru opositionalu seriosu.

Totu ce merita sa fia insemnatu este, ca în sectiunea a IV, din care facu parte si cáti-va membri din extrema stânga, punctulu relativu la drepturile jidoviloru din conventiune a produsu o violenta discutia, care — prin asociatiunea de idei — n'a lasatu neatinse nici drepturile jidoviloru din Ungari'a.“

Nu scimu în ce consista detaliurile acestei discutiuni, cáci frás'a din „Hon“ este cátu se póte de obscura.

Se vaita pentru noi jurnalulu „Hon“ în cele ce se voru fi vorbitu în privintia jidoviloru cu acést'a ocașiune? Séu se vaita de cele ce suferé astadi Ungari'a din neprevederile ei la pré marile generositáti a loru, în privintia jidoviloru? Ce scimu inșá pozitivu, este ca patriotic'a curte din Iasi a retezatu dilele acesteia iluziile ce-si voru fi facutu cáti-va jidovi si jidano-fili despre cele ce s'aru fi pututu trage prin acést'a conventiune în favorulu visului de auru ce hranescu jidovii, ca voru puté vre odata sa se acimiteze, sa prindia radacini în pamântulu sacru alu românilu, adaptu atátu secolu cu sângele românilor, versatu pentru religie si pentru nationalitate!

Totu în acelasi numeru alu diariului „Hon“ gásimu si o revista pré interesanta, atátu pentru cifrele ce produce, cátu si pentru conclusiunile ce trage din ele. O reproducemu inestensu, lasendu-o sa-si faca singura efectulu:

„Dóne concessiuni ni se ceru prin conventiunea comerciala cu Romani'a — dice „Hon“ — scutirea de vama a cerealeloru si reducerea tacsei vamale pentru vite. Prin ambele concessiuni aducemu sacrificii pre de o parte Austriei pre de alt'a Romaniei, dara nici de cum astu-feliu de sacrificii, cari sa atace interesele noastre. Nu negamu concurentia ce ne facu cerealele straine, dara nu credemu totu-oata, ca prin mantinerea tacseloru vamale puse astadi în aplecare, aceea concurentia sa se póta impededă.

„In ceea ce privescu relatiunile noastre comerciale cu Romani'a, suntemu în stare a produce datele cele mai positive, dupa insasi „Statistic'a Româna“ de pre anulu 1872, care probédia în modululu celu mai vederatu, ca monarchi'a noastră ocupa alu doilea locu în miscarea comerciala a Romaniei. Iéta esportulu Romaniei în disulu anu pentru monarchi'a noastră: vite în valóre de 29,447,655 si cereale în valóre de 51 lei; alte articole de consumatiune în valóre de 97,873 si fabricatiuni de 171,461 lei. Iéta acum si esportulu nostru de acést'a natura pentru Romani'a: articole de consumatiune în valóre de 3,215,302, fabricatiuni în valóre de 29,713,620, cereale în valóre de 3,034,554, si vite de 2,309,053 lei. Asiá dara esportulu Romaniei fatia cu noi ne arata, ce e dreptu, unu plusu de 47 milióne lei cereale si 27 milióne lei vite; dara nu mai putienu si esportulu nostru arata fatia cu Romani'a unu plusu de 29 milióne lei fabricatiuni si aprópe 3 1/2 milióne lei articole de consumatiune. Si fiindu-ca totalulu cerealeloru esportate de Romani'a este de 129 1/2 milióne si a vitelor de 33 1/2 milióne, iéta totalulu importării fabricatiuniloru de 69 1/2 milióne lei, apoi devine incontestabilu, ca esportatiunea de cereale a Romaniei în mare parte, iéta

acea de vite aprópe tota se face pentru séu prin monarchi'a noastră, iéta importulu fabricatiuniloru aprópe jumetate se face dela noi. Esportatiunea de vite si cereale a Romaniei are dara o mare importantia comerciala pentru noi, cáci suntemu pusi în positiunea de a trage folóse reale directe si indirecte dintr'ens'a. Si apoi cerealele noastre din Transilvania suntú în stare a concurá cu cerealele române chiaru si în pietiele Romaniei, de óre-ce esportulu nostru de preste 3 milióne lei cereale negresitu se face din partile Transilvaniei marginise cu Romani'a.

Este evidentu prin urmare, ca nici aceste singure dóne concessiuni ce facemu Romaniei, nu suntú nici pentru dens'a unu avantaju, nici pentru noi unu desavantagiu asiá de mare, cum se pretinde a fi. Cu atátu mai insemnate suntú inse avantajele ce ne ofera conditiunile prevediute prin conventie, relativu la esportatiunea fabricatiuniloru noastre; a ferului nostru brutu, a lemnelor de cladire, carbutiloru de pamântu, zaharulu, fainei, beuturiloru spirituóse si minerale, peiloru rafinate, metasarie, postavulu, bambaculu si altoru lucruri ce constituiescu partea cea mai insemnata a esportatiunei noastre pentru Romani'a; pre cându partea contractantulu are nici unu beneficiu realu, afara de cele dóne puncte atinse mai susu, cáci beneficiulu ce aru fi sa-lu traga din esportatiunea unoru articole de natur'a celoru insirate aci, devine cu totulu fictivu, prin impregiurarea, ca asemenea lucruri Romani'a nu esporta mai de locu.

„Din toate aceste espuse constatamú dara, ca ingrijirile ce nutrescu unii pesimisti fatia de acést'a conventia suntú nejustificate, de óre-ce nici unulu din punctele ei principale nu contine desavantage de vre-o insemnatate pentru noi, pre cându din contra cele mai multe din ele ne oferu avantaje mari si reale remâne numai sa scimu profita din ele.“ „Tr. C.“

Angli'a si cestiunea orientului.

Cetimu în „les Débats“ dela 25 Novembre:

Nu patemu sa ne saturámú de a admirá, mai nu putemu sa ne impededámú de a nu rivni la cinismulu celu raru cu care Angli'a continua revolutiunea sea asupr'a cestiunei orientului. Vechi'a protectoare jurata si patentata a independintiei, a suveranitatiei si a integritátiei imperiului otomanu, este astadi cea mai infocata în a-i cere, în tóte dilele, desmembrarea ei, si vomu asistá la acestu plinu de mirare spectacolu alu Rusiei protegiandu pre marele turcu contra impacienciei engleziloru. „Catastrofa financiara“ a deschisu ochii veciniloru nostri într'unu modu miraculosu.

„Cum a pututu sa se schimbe aurulu celu curatu într'unu plumbu murdaru?“ Eata singur'a cestiune ce ei si adreséza; si acést'a a si devenitu adeverat'a cestiune a orientului.

În tóte diminetile vedemu dara pres'a englezésca revenindu cu atacurile ei, si nici odata aici'a cari, cá noi, au refusatú în toti tempii sa créda în legend'a turcésca, n'au sfasiatú-o cu atát'a violintia. Acést'a violintia este astu-feliu încátu ea trece nu numai preste tóte hotarele, dara chiaru

si preste tînt'ă la care aru voi sa ajunga.

Dupa ce au declarat intr'unu modu categoricu ca Turci'a nu este nici in stare nici in positiune de a stabili s'eu de a mentine ordinea si pacea in provinciile sele resculate, englezii ceru acum c'ă aceste provincii sa fia imediatu, si f'ara vorba multa, ocupate militarese de c'ătra un'a din puteri, si ei insarcin'ăza cu ac'ăsta slujba pre Austri'a. Suntu de facutu ore-cari observatiuni asupr'a acestei propunerii somare si radicale.

Mai int'ăiu, scopulu Angliei este forte claru. Ei ii place mai bine c'ă ac'ăsta operatiune sa fia facuta de Austri'a dec'ătu de Rusi'a. Vecinic'ă ei spaima, fia la Constantinopole, fia in Persi'a, s'eu in Asi'a centrala, s'eu in Indi'a, este naturalmente Rusi'a. Austri'a nu-i inspira nici de cum aceleasi temeri. Ea scie ca Austri'a n'are nici unu gandu asupr'a Asiei, si la trebuintia, ea s'aru re-ern'ă sa o v'eda lu'andu in Turci'a, fia chiaru la Constantinopole, loculu pre care lu vis'ăza mereu Rusi'a.

Dara este ore siguru lucru ca Austri'a, din parte-i va consimti sa se insarcineze cu ac'ăsta slujba si sa indeplin'ăca rolulu de gendarmeria europ'ena? Pentru ce in interesulu Angliei, s'aru duce ea sa-si compromita relatiunile sele cu puternic'ă-i vecina Rusi'a? Acei'a cari au facutu pentru Angli'a resbelulu Crimeei sciu ce basa sa puna pre recunoscint'ă sea indata ce interesele sele nu mai suntu in jocu. De alta parte, trebuie sa-si dea cine-va s'ema si despre situatiunea interio'ra a Austriei. Ac'i se recun'ăce, in indemnurile Angliei, inspiratiunea germana, si nu trebuie sa ne surprinda c'ăndu vedemu ac'ăsta politica propagata cu o pasiune subita si esagerata de c'ătra principalulu organu alu guvernulu prusianu in Angli'a. (Timesulu).

De multu inca marele cancelariu germanu a disu ca centrulu de gravitate alu imperiulu Austriei trebuie sa fia mutatu dela Vien'a la Pest'a. Cele mai vechi provincii ale monarchiei austriace, acelea care suntu temeli'a si l'eganulu, suntu inca provincii germane. Si scimu ca Prusi'a voesce se fia singura stap'ana in Germani'a.

De acea totu ce impinge pre Austri'a spre orientu o desparte de Germani'a. Cu c'ătu Austri'a va absorbi in imperiulu seu populatiunile slave, cu at'atu provinciile germane, vedindu-se amerintiate in vechi'a loru suprematia, se voru int'orce spre gramadirea dela nordu care le chiama si le intinde bratiile. Ac'ăsta este unu periculu capitalu pentru Austri'a.

Mai este inca si o alta dificultate. Imperiulu Austriei este constituitu astadi pre principiulu dualismulu; elu se numesce imperiulu austro-ungaru. Elementulu magiaru care balans'ăza elementulu germanu, are elu singuru lupte contr'a elementulu slavu din imperiu; si cu c'ătu numerulu slaviloru aru cresce, cu at'atu supremati'a Ungariei aru fi amerintiate. De acea int'epina cine-va in guvernulu austriacu actualu, mai curendu rele dec'ătu bune dispositiuni in privint'ă provincieloru turcesci resculate.

P'ote sa-i fia totu un'a Angliei, care s'a facutu prusiana, c'ă provinciele germane din Austri'a sa se un'ăca cu marea confederatiune dela nordu; ac'ăsta este inse o afacere principala si de vi'etia pentru monarchi'a austriaca. Nu trebuie dar sa se cred'ă ca espeditiunea militara ce puterile voru sa puna in spinarea Austriei este unu lucru asi'ă usioru si asi'ă simplu.

Ceea ce este lesne spre exemplu, si forte simplu, este resonamentulu engleziloru, din indoitulu punctu de vedere alu politice si alu moralei. Ei dicu: „D'eca este verb'ă la adeca, apoi sa ne lepad'amu de Turci'a, int'emple-se ce o pofti cu integritatea imperiulu otomanu. Unu singuru lucru ne interese'ăza; liber'a n'ăstra comunicatiune cu Indi'a. Dara noi avemu acum ceea ce n'avemu acum d'oue dieci de ani pre tempulu resbelulu Crimeei; avemu canalulu de Suez. Amu facutu este prea adev'eratu, totu ceea ce amu pututu c'ă sa-i impeded'amu executiunea, dara s'a gasitu unu francesu incapatinatu care l'a facutu; sa ne lu'amu partea n'ăstra, si mai cu s'ema sa lu'amu canalulu. D'eca voru musc'ă din imperiulu otomanu, bucat'ă n'ăstra este al'esa gat'ă; punemu m'ăna pre Egiptu.“

Ac'ăsta se dice si se scie in t'ote dilele in Angli'a, sub t'ote formele. D'eca ac'ăsta morala politica intra in

codulu internatiunalu, nu vedemu ce aru impeded'ă dezvoltarea si aplicarea ei si in alte p'arti. Pentru ce, spre exemplu, Franci'a nu aru dice ea: „Amu perdutu d'oue din provinciile mele cele mai frum'ose, si o despagubire nu mi-aru fi tocmai neplacuta. Fiindu ca fia-care 'si alege bucatie'a sea, Rusi'a Constantinopolulu, Angli'a Egiptulu, pentru ce nu amu lu'ă si noi Belgi'a? Ea a voit'ă sa se dea n'oua, si amu recastig'ă cu ea ceea ce amu perdutu, si aru fi cu at'atu mai agreabila ac'ăsta cucerire cu c'ătu Germani'a aru ved'ă in ac'ăsta intindere spre nordu parasirea ori-c'arei pretenziuni spre estu.“

Si in adev'eru, Prusi'a si-aru dice la rendulu ei: „Fiindu ca t'ota lumea 'mi d'ă exemplu, s'eu mai bine, urm'ăza pre alu meu, de ce n'asi face si eu c'ă t'ota lumea? Rusi'a ia Constantinopolulu, Angli'a Egiptulu, Franci'a Belgi'a; noi n'avemu destule guri la mare si n'avemu colonii. Oland'a are totu ceea ce n'avemu noi; de multa vreme ne gand'emu la ac'ăsta, eata ocaziunea, hai sa profit'amu.“

Si cu modulu ac'ăsta se va preface chart'ă lumei si morala'ă pop'oreloru. „Tr. C.“

Epistole dela t'iera.

Amice! C'ăndu mai t'ote curgu la noi — la rom'ă i — cu putiennu interesu comunu, atunci e necesariu, sa leg'amu si la cele private — unde se p'ote — interesulu tuturoru.

De ac'ăsta dorescu, c'ă unele din epistolele mele, sa le dai publicat'ii. Facu ac'ăsta pentru resuflare, la o greutate ce amu la inim'a mea, si voiescu sa comunicu ideile pentru binele comunu nu numai cu tine, ci cu maimulti. Acele d'oue espressiuni, cari le-amu auditu amendoi si altii, dela unu barbatu dintre cei principali: „ca cultura ce se d'ă ad'ă rom'ăniloru nu folosesce nimic'ă“ si ca: „moral'a lipsesce“, le-au primitu audiulu meu, c'ă sunetulu unoru d'oue bombe ce iesu din tunu. —

Mi s'a lipitu cuprinsulu sunetulu de memoria inc'ătu nu m'amu pututu nici p'ana ad'ă despart'ă de ele.

Anu cugetatu multu la ele, amu cugetatu la definitiunea culturei si moralei. M'amu int'rebatu ce suntu

ele? Si mi-amu respunsu scurtu suntu mijl'ocele, cu cari potu sa se radice omenii din ticalosia. Unde nu se ajunge acestu rezultatu acolo lipsescu aceste mijl'oce.

Amu cugetatu mai departe, amu ramuritu si amu esaminatu societatea in t'ote p'artile ei de dezvoltare.

In urm'a ac'ăsta amu despartitu cultura: in popularia, sociale si politica.

La aceste d'oue din urma amu disu: Desgutatu, necajitu, cum se va fi espresu acelu barbatu, mai ca are dreptu, c'ăci in unele p'arti, pare ca lipsesce cultura sociale, pare ca nu e morale.

Ac'ăsta e o cauza, care m'ă indemnata la corespondintia deschisa. Alta cauza este, ca ea sa fia unu mijlocu c'ătu de micu, contr'a ventulu puternicu, din a c'ăru vuetu resuna vocea: „Astadi e bine, ca audiendu, sa nu audi si vedindu sa nu vedi; sa te feresci de t'ote adun'ările natiunali, de scrieri, ca suntu numai nisce s'iretii. Un'a se scie alta se escuta, un'a se dice si alta se face. Te int'reba omeni be'ărani: spunemi barbati nostri de caracteru, spunemu pre cei nedescrisi negru? Pre cine sa audimu si cui sa credemu? Trebuie, ca amu ajunsu vremea, c'ă sa nu mai credemu nimenui! De ac'ăsta la noi nu p'ote fi actiune pentru interesele comune, fiindca nu suntu barbati pentru ele. Eata dar', ca e consultu sa se retiena omulu dela ori-ce actiune, dela ori-ce adunare si dela ori-ce contribuire. Nu audi d'ăta, ca ori-ce actiune nu e natiunale si ori-ce fondu se papa? Si barbati cari s'au ajutat'ă la studii prin contribuiri natiunale suntu cei mai antinationali. Ei nu contribuescu. De ac'ăsta ad'ă cine e cu minte 'si vede, de cascior'a sea, de trebsior'a sea si de copilasii sei, p'ana atunci p'ana c'ăndu vomu fi crescuti pentru actiuni natiunali.“

Acele sonuri despre lipsa de fundamentu la dezvoltarea n'ăstra si aceste sonuri, cari iesu din vocea unoru omeni seriosi, impinge publiculu nostru romaneseu la despretiulu de sine, la disgustu si la indiferentismu, la aceea, c'ătra care 'si are elu ore-care inclinare adeca: la nepasare de interesele comune.

s'aru fi rentorsu a buna s'ema. Dara asi'ă ajunse acusi la asilulu numitu.

Amici'a, ce leg'ă pre dlu Scurtu de famili'a parintelni, se prefac'ă din ce in ce intr'o confidintia netiermunita, din care se put'ă observ'ă cu siguritate fitoriulu ginere. Elu se tien'ă de casa; put'ă se fia in casa c'ătu de comodu f'ara genare. Insusirile lui particulare erau primite cu acea bunavointia cu care se imbratisi'ă intr'ăg'ă lui pers'ona. In s'er'a c'ăndu fac'ă vedut'ă mai dupa urma, dlu Scurtu, intr'ădev'eru a frapatu cu purtarea sea confusa. Intrandu a calcatu m'ăti'a pre c'oda; c'ăndu se radic'ă dupa canapea, unde atipise tempu de o ora, in coltiulu, unde siediuse vediu n'ou'a pelaria a dlui parinte imbotita cum se cade. Teea voi'ă cu ori-ce pretiu sa o pregat'ăca densulu si puse pre m'esa caldarusi'a i'era pre focu can'ă, si astufeliu fac'ă mai multe d'ănt'orsele. Anim'a d'ăsiorei se sbatea de bucuria, ea g'andea in sine: Dieu acestu teneru de t'reba si-a uitatu cu totulu de nasulu meu!

Dara s'au insielatu in asta credintia copil'a tenera. Creerii bietulu comptabilu, din contra, patimiau din d'ă in d'ă totu mai multu. In diu'a urmatoru percurse „Tagblatt“ulu cu multa atentiune si caut'ă anunsiurile d'ora va afl'ă vre-unulu pentru curatire de pete. Se si duse la unu curatitoriu de pete si-lu int'reb'ă nu cumva are vre-unu medilocu, c'ă se sc'ota pete vechi inradecinate.

„Pentru ce feliu de pete, dlu

FCISIORA.

Unu nasu rosiiu.

Umoresca de Hugo dupa „Osten.“
(Urmare.)

Intre astfeliu de esclama'ri si conversari ajunse la locuint'ă sea, si posomoritu si indispu se puse in patu, c'ă sa d'orma, dara nici aici nu put'ă afl'ă odihn'ă indatinata, nasulu mare si rosiiu i reveni'ă continuu in visu, si a duratu multu p'ana a pututu inchide ochii, pare totusi c'ă durmitu s'eu a visatu cu deosebire bine, c'ăci zimbindu se radica din patu, se imbraca si — pl'eca i'era spre cas'a parintelui Rosiiu. Deci suntemu indreptatiti a crede ca dlu Scurtu nu er'ă inca vindecatu de plinu de iubirea sea, ba, i si escus'amu inamorarea, d'eca nu put'ă fi altfeliu.

Abi'ă fu observatu de omenii preotulu, si usi'a i se deschise cu multu mai larga c'ă de comunu. Aici fu invitatu se poft'ăca c'ătu de desu, si c'ăndu i va plac'ă, c'ă amicu si c'ă comesannu, si, minunea minuniloru a fostu, ca elu intr'ădev'eru si reveni'ă, si inca forte desu. Se pare, ca unu demonu lu trage ore-cum c'ă putere, de-si se pare ca nu-lu mai atragea nici unu magnetu mai multu. Visitele acestea involuntarie erau chiaru si pentru densulu o gacitor'e nedeslegata. Elu senti'ă o necesitate, c'ă sa se duca in cas'a preotulu, prin urmare ce avea sa faca, mergea. Dupa ce sosi'ă inse ac'i si se afl'ă fatia in fatia cu Fanny, cu nasulu ei celu mare, lu cuprindeau sudori de

m'orte. Cum s'a schimbatu intr'unu temdu asi'ă scurtu! . . . Elu convers'ă cu dens'a f'ara s'fi'ela, o ascult'ă f'ara nici unu interesu, pe sofa se 'ntindea in c'oce si 'ncolu si se facea comodu intr'unu coltiu. D'eca i se servi'ă tee'a, in confusi'a sea, manc'ă singuru intr'ăga piramid'a de strujele de p'ăne; in astfeliu de momente 'si dicea neconsolabil'a f'eta: „o, elu nu me mai iubesce.“ — Totu atunci dlu Scurtu g'andea altu ce-va: „sa me i'ă mam'a padurei, de pricepu eu, ce se int'empla cu mine. Judecandu dupa neliniseca ce me cuprinde at'atu de desu, inca totu trebuie sa fiu amoresatu; inse numai in orasiu me semtu neliniscitu, ac'i l'anga Fanny, suntu asi'ă de liniscitu si rece c'ă ap'ă unui micu periuasiu. De e inse sa fiu amoresatu atunci la totu casulu nu suntu amoresatu in Fanny. Nu d'ora ca asi'ă ascult'ă cu mai putiena placere conversarea ei, c'ă de alta data, s'eu ca d'ora mi s'aru pare mai putiennu intiel'ăptu ori virtu'ăsa, nu, singuru numai astu nasu rosiiu blastematu, lu vedu totu-d'oun'a inaintea ochiloru, de si acum lu conserva binisioru impachetatu. Nasulu ac'ăsta alu naibeime respinge si me tiene intr'o departare respectabila. Dieu, dar' nici nu vr'eu sa gandescu mai multu la nenorocit'ă Fanny.“

Si sosindu acasa facendu astfeliu de consideratiuni intielepte, cuget'ă singuru numai la Fanny. In odaia g'andea la ea, in patu g'andea la ea, tr'ezu si in somnu totu la ea g'andea. Teneru nefericitu! Astfeliu de vifore

nu cunoscea anim'a sea, pre c'ăndu nu se ocup'ă dec'ătu numai cu punerea in regula a c'ătiloru sele.

Tocm'a pre tempulu ac'ăsta i se ofer'ă unu postu de primu commis la unu bancariu mare ce avea mai multe afaceri de schimburi (cambie) pentru care se recerea diligintia si perseverantia multa. „Ast'ă me va vindec'ă de grelius mei“, esclama elu, „ast'ă e p'ort'ă scap'arei mele. Sa ne suimu la culmea noroculu, in locu sa ne arunc'amu in abisulu unei casatorii ridicule. Hotaritu, de astadi inainte voiu reman'ă in comptoarul meu si nu voiu mai pune peciorulu in cas'a preotulu.“ Cu aceste propunerii dulci pe budie int'orse spatele c'ătra cetate, si se cam mai duse, cu voia s'eu f'ara de voia, — c'ătra satulu parintelui Rosiiu.

Mergendu spre satulu ac'ăsta, unde lu-atragea o patima irezistibila, stetea deoda 'n locu, se netedi cu m'ăna d'repta pe barba, dandu-si aerulu unui g'anditoriu confundatu, inc'ătu t'rectorii lu tieneau de unu poetu in doreri de nascere.

„Ce se facu?“ g'andea elu. „De voiu lu'ă in casatoria — pe acestu nasu f'ara s'fersitu ce va vorbi cetatea de mine. Cu ce cuvinte muscatore si cu ce fatia batjocoritore voru primi si critic'ă acestu nasu purpuriu, vrednicu de compatimitu, numitu: Fanny Rosiiu?“

Astmodu semnal'ă fantasi'a egoistica venitoriulu dlui Scurtu. D'eca b'orea lina, care lu men'ă inainte nul'aru fi trasu cu sine, si l'aru fi opritu pe cale, elu

Scopulu — dara, acestor epistole deschise este atentiunea, sa nu lasamu sa ne coplesiesca atatu reulu insusi, catu si indiferentismulu seu nepasarea; se comunicamu ideile, ca sa nu devina molipsiti cei chemati si pre putienii nostri barbati cu zelu si jertfitori.

Ce e dreptu, ca cu apa rece inca sa nu ne imbatamu, dara nici cu diplomatia si cu amagiri sa nu umblamu, pentruca poporul nostru nu ne pote intielege si ne parasese.

E adeveratu — ca dupa catu amu vediutu, amu auditu si dupa catu pricepu eu — cultur'a nostra sociale si politica nu o presentamu poporului nostru in modulu in care o pote elu cunoște si stimá. Moral'a inca lipsese in unele locuri si pare, ca se luca cu organizatiune, cu intentiune, ca sa se derime acést'a. Este caus'a, spiritulu tempului seu lupt'a de a ajunge fara sudore la materialismu si petreceri seu ca moral'a de adi nu e bine inradacinata, nu sciu. Destulu este, ca vedemu si vinu dovedi de susu si mai de josu, cari constatéza acestea.

Eata pentru ce dicu ómenii seriosi. Ne amu desgustatu!

Directiunea vietii sociali s'au unitu cu a politiceii cu a diplomatiei si ea este: sireti'a, amagirea, seducerea adeca unele se vorbesci se scrii si altele se faci.

Din acésta cauza increderea pare ca nu o mai affi intre ómeni, progresulu nostru inca e confusu si in adeveru aru fi bine se aretamu in ceea ce amu inaintatu si in ceea ce nu.

De acést'a credu, ca n'aru fi reu sa cercetamu pre unde ne abatemu din cursulu vietiei. Eu mi amu propusu sa descriu prin aceste epistole vietia sociale romanésca de adi — in putiene cavinte — in asemenare cu cea mai nainte de anulu 1848 ca sa ne oglindamu incatu-va. —

Asemenea vietia religionaria, bisericésca, morale; vietia constitutiunale; vietia científica literaria; vietia progresiva a poporului nostru si vietia in distractii si petreceri.

Voiu dice ce-va despre averea natiunale, despre fonduri si fundatiuni; voiu face unele amintiri la crescere si educatiune in casa si la scola romana.

meu, lu intrebá curatoriulu seriosu.

„Pentru pete in haine de inu?“

„Nu.“

„De vestminte?“

„Nice pentru astea.“

„Pote in haine d'ale dómnei dtale?“

„Cu atatu mai putienu, nu! Toem'a findu ca 'su necasatoritu, si findu ca a-siu dorí tare sa me casatorescu trebue sa-mi iau refugiu la maiestri'a dtale. Nu ai nici unu midilocu de a peface albu nasulu rosii alu unei domnisiore de 21 ani?“

Intrebarea nu i se respunse. Curatoriulu de pete nu avé idea de o confusiune de spiritu dupa cum se vedea in dlu *Scurtu*; elu lu considerá dreptu de unu smintitu si se bucurá tare vediendulu scoborendu pe trepte.

„Mi voiu pierde si mintea!“ filosofá singuru dlu *Scurtu*. Eu nu suntu nascutu pentru norocu, atmintrea n'asiu poté fi atatu de nehotaritu si nu m'asiu impedecá de tota piétr'a, ce mi sta in cale, ci asiu merge inainte. Puteriloru ceresci! voi mi-ati pusu in mâna pocalulu placeriloru plinu cu verfu — eu trebuiamu numai se beau, — si eu nu cutezu a-mi pune buzele la beutur'a pretiósá, si pentru ce nu? Fiinduca dintr'ensulu mi straluce unu verfu de nasu rosii. Ce slabu esti tu! seu gandesci ca nasulu acést'a este unu munte vomitoriu de focu?“

Acum prinse unu curagiu desperatu. „Da, o sa me decidu odata,“ gande elu in sine si bagá mânilu in busunariulu frackului seu verde unde le facu pumnu. „Eu potu se facu asiá

In urma voiu amintí ce-va si despre factorii, cari au contribuitu si contribuescu la vietia sociale: despre preoti, dascali, profesori, advocati, judi, notari si diurnalisti de adi si cei mai de inainte: despre junimea si studentii nostri dela gimnasii si universitati; despre vietia casnica. In urma despre limb'a romana in scrieri fatia de cea din biserica si de cea care o vorbesce poporul, pentru ca sa ne cunoștemu e-lu putienu incatu-va cum ne aflamu si incatu progresamu.

Amu insiratu multe aci, inse amu disu, ca numai le voi atinge, fiindu ca scopulu este — cum sa anintim, — se desteptu atentiunea lectoriloru la ceea ce aru fi reu pentru inaintarea nostra.

A-si dorí, ca acestea sa le cetesca mai multi carturari de pre sate pentruca mas'a care se desvólta incetu sa se ferésca de base rele sa nu mai imputeze, de acést'a voi scrie mai popularu.

In urma te rogu, ca de óre-ce scii, ca nu me tienu intieptu, cá Isopu, poti sa-mi faci ori-ce observári.

Déca 'mi vei face si observarea, ca ocupamu harthia cu de acestea fara vre-unu folosu, me voi lasá indata a te ocupá cu epistole a caroru senbure e rece, nu aduce noutati seu curiositati si nici o inchinaciune.

Incheiu cu acestea dicendu-ti la revedere. Y.

Proiectula

de respunsu la discursulu tronului presentatu camerei de minoritatea comisiunei insarcinata cu redactarea acestui proiectu. Acésta minoritate se compune din d Meitani.

Mari'a Ta! Deputati ai natiunei, amu venitu din tote unghiurile tieiei pentru a salutá cu respectu si sincera iubire pre suveranulu nostru cu ocaziunea deschiderei sesiunei corpuriloru legiuitorie.

Asupra proiectelor de legi depuse dejá pre biroulu camerei, vomu cercetá propunerile facute de guvernulu Mariei Tele si vomu otari ce va fi folositoriu tieiei si intereselor ei.

Vomu fi totu-déun'a petrunsi de adenc'a respundere ce avemu inaintea natiunei de noue creatiuni ce n'aru

cum vréu, suntu amoresatu infricosiatu. Trebuie se m'aruncu in bratiere sortii. Pe *Fanny* voi luá-o in casatoria se sciu ca toti negutiatorii mi voru face unu charivari la uspetiu.“

Visitele dlu *Scurtu* in H. se prelungeau din di in di. De câte ori ii permitea tempulu totu-déun'a se duce la parintele *Rosiu*. Duminec'a veniá desu de diminec'a si se departá tardiu dupa cina, iera preste septamâna celu putienu sér'a, lu poté asteptá cu siguritate.

„Dieu, eu chiaru amu unu barbatu,“ si dicea *Fanny* in bucuri'a nevinovata a animei sele, totu asiá ii veniá si amoresului fericitu, carui'a inca i se imparea ca e aprópe casatoritu si se mirá, cum de nu e dejá in fapta.

Cându se mira inse unu inamoratatu ca nu e casatoritu, atunci e p'aci s'abandoneze holtei'a si intr'o santa dumineca se si incheiá legatur'a indisolubila.

Cându esí tener'a parechia din biserica unu baiatu blastematu incepu a strigá de odata: „O ce dómna frumósá cu nasu frumosu mare si rosii!“

Atunci *Fanny* indata 'si acoperí fati'a rusinósá dens'a incrediuta in pretensiunile-i legali pentru venitoriu si luá libertate p'unu momentu a respirá aeru. — Dlu *Scurtu* se tredí cá dintr'unu visu si privindu in giuru neliniscitu, repetí: Nasu rosii frumosu? Ce vrea se dica baiatulu acést'a cu nasulu lui rosii?“ N. P. P.

permite resursele nostre generale. Tiér'a doresce linisce si odihna pentru a lasá tempu, dupa ce si-a indeplinitu tote obligati nile sele, sa se intarésca bazele organizari nostre.

Amu primitu cu cea mai mare multiamire scirea fericita ca guvernulu Mariei Tele are sa ne presinte unu bugetu ecuilibratu; deficit lu de 7 milioéne are sa fia redusu si acoperitu din noi resurse.

Vomu cercetá cu tota luarea aminte bugetulu rectificativu si midilócele de ecuilibrare ce ni se voru propune; vomu cautá sa aparámu tiér'a de noue sarcine, fara inse a desorganisé servitiile indispensabile nici a aduce turburare si complicatiune, unde este trebuintia de urmare pacinica si liniscita a asiédíariloru dejá intocmite.

Nu vomu uitá nici odata ca e bine a cheltuá unu leu, cându chieltuial'a este zadarnica; dara a versá milioéne, cându chieltuiele suntu productorie. Reductiunile dara suntu bune; dara vomu cugetá adencu asupra acestor impregiurári.

In privinti'a politiceii nostre esteriore putemu sinceru felicitá guvernulu Mariei Tele pentru urmarea corecta, patriotica si curatu natiunala ce elu a urmatu in evenimentele ce se petrecu in ceea-lalta parte a Dunarei.

Privindu cu atentiune acele evenimente, tiér'a este totu-déun'a cu Mari'a Ta in afirmarea viiloru sele simpathii pentru populatiunile crestine. Natiunea va fi gat'a a-Ti dá, Prea Inaltiate Dómne, totu spriginulu putinciosu pentru a sustiene in impregiurárele de fatia demnitatea natiunala, si sub drapelulu desfasuratu, a concurge la stabilirea unei stári de lucruri mai conforme cu interesele generale ale crestiniiloru.

Positiunea nostra favorabila ne va permite a continuá totu deodata calea reorganizari nostre interiore, desvoltandu continuu si intarindu cu otarire institutiunile nostre democratice-liberale.

Nu vomu lipsi si cu acésta ocaziune a Te incredintiá din nou, Prea Inaltiate Dómne, ca ideile de stabilitate, de ordine, de democratia si libertate au prinsu radacina adenca in inim'a fia-cáru cetatiénu.

Sub asemenea simtieminte, vomu continuá a atrage atentiunea tieiei in debaterile nostre; a lucrá pre acestu terenu pentru a meritá increderea ei; si a aratá Europei ca pe marginea Dunarei este unu poporu mandru de trecutul seu, dara unu poporu pacinicu ce iubese libertatea fara sguairi continue, si progresulu fara sdruncinári s ccesive.

Sperámu ca ministeriulu ne va urmá pre acésta cale; astfelu armoni'a va continuá intre puterile statului; si vomu fi fericiti a contribuá la realisarea aspiratiunile legitime ale tieiei.

Sa traiesti Mari'a Ta! Sa traiésca Mari'a Sea Dómn'a! Sa traiésca scump'a si multu iubit'a nostra Romania!

„Tr. Carp.“

Objectele de auru ale tesaurului dela Petros'a care fusesse furate din Museulu natiunala si s'au gasitu:

1 Tava de auru, taiata in patru bucáti, cu greutatea cinci oca, 280 dramuri;

1 Urna de auru in forma de ibricu, ruptu in doue bucáti, un'a oca 132 dramuri;

1 Vasu rotundu de auru totu in forma de cosiuletiu, in diece coltiuri, impodobitu cu granate rosii si albe, un'a oca si 72 dramuri;

1 Vasu rotundu de auru totu in forma de cosiuletiu, in optu coltiuri, impodobitu cu granate rosii si albe, un'a oca, 355 dramuri;

1 Vasu de auru rotundu, in form'a unei farfurii, prin prejuru cu figuri scóse afara, si in midilocu cu o mica

statue de auru, deslipita de vasu, un'a oca 247 dramuri;

1 Colietu de gátu, de auru cu doue ace, impodobite cu doue granate si alte petre 66 dram.

1 Bratiea de auru, in forma de belciugu, cu initiale gotice, 211 dram.

1 Idem multu mai subtire, fara initiale 58 dramuri;

1 Lampa de auru in forma de soiomu, cu capulu ruptu, impodobite cu granate mari rosii si lantisiore de auru aternate la códa, 252 dramuri;

1 Ibisu seu pasere mai mica, impodobita cu granate rosii si 5 lantisiore de auru aternate de códa, 190 dramuri;

1 Idem idem cu lantisiore de auru de care suntu aternate câte unu micu margaritaru, 167 dramuri;

1 Grafu de auru, impodobitu cu mai multe granate rosii, 63 dramuri;

Preste totu 12 piese de auru si in greutate totala de 14 oca, 63 dr.

— Aflamu ca dintre tote obiectele tesaurului dela Petros'a susu mentionate, numai unu sfertu din tav'a cea mare si colietulu nu s'au gasitu, de óre-ce dupa marturisirea furului, aceste doue obiecte au fostu aruncate de elu pre drumu, ne mai avendu cum sa le ascunda prin haine si pantaloni unde ascunsesse celelalte obiecte. Sferulu de tava, a disu furulu, l'a aruncatu fiindu ca lu sgariá la unu picioru si nu poté umblá lesne; iera colietulu l'a aruncatu fiindu ca lu pusesse dupa mâna si licarindu la felinare, poté fi vediutu de sergenti. Se spera inse ca si aceste doue obiecte se voru gasi prin zapada seu se voru aduce de cei ce le voru fi gasitu promitiendu-se o recompensa.

Furulu tesaurului dela Petros'a, in etate de 24 de ani, blandu, cu figura inteligenta aplicata la reu, si cu dispositiuni de aprobatu, a fostu condusu de politie, in presentia primului procuroru si a mai multor persoane, si cu unu sange rece si cinismu sfruntatu, a povestitu suridindu tota operati'a furtului ce a comis. Elu a datu unu felu representatiune curiósá, in care a esplicatu in detaliu tota operatiunea comiterii crimei; a esplicatu cum a gauritu cu sfredelu si a taiatu cu feresteu scandurile pardoselei din sala senatului care e deasupra salei Museului; cum s'a servitu cu chibrituri spre a vedé déca gaur'a ce a facutu in tavanu corespunde alaturi cu cas'a de sticla a tesaurului; cum s'a coboritu re funie josu, cum s'a suitu in susu cu obiectele furate si cum le-a ascunsu prin haine si a disparutu prin antreulu celu micu din drept'a alu universitatiei, si apoi a ascunsu obiectele tesaurului intr'unu piano ce avé acasa. Déca circulati'a drumului de feru nu erá intrerupta de viscolu, elu avé de gându sa plece cu trenulu a dóu'a di.

Ce-va mai multu, acestu pungasiu dibaciu a avutu curagiulu, spre a evitá banuelile politiei asupra-i, (findu cunoscutu pentru alte furturi) a veni la bibliotec'a Universitatiei in diu'a cându politi'a cautá si se facea instructiunea in localulu museului; ba inca ceta unu romantiu, Mathild'a, si conversandu cu unii din biblioteca aruncá banueli pe cutare si pe cutare teneru!

Furulu Pantazescu erá impiegatu la drumulu de feru si aru fi pututu cu inteligenti'a sea sa-si castige hrana si sa-si faca viitorulu pre calea muncii oneste; vitiulu inse l'a petrunsu cu deseversire si nu dá sperantie de corectiune. Cáci acestu furtu indrasnetiu a mai fostu precedatu si de altele, precum acéla din cas'a dr. Vladescu, unde s'a coboritu nóptea prin podu in sufragerie, a furatu unu ceasornicu si alte obiecte si a fugitu pe ferestra.

Descoperirea tesaurului dela Petros'a s'a facutu prin dibaci'a agentiloru si directorului politiei Slavescu, care, dupa ce a facutu perquisitiune la domiciliulu furului banuitu: Panta-

zescu si a gasitu cheia cu care se servise spre a deschide bibliotec'a senatului, precum si cer'a cu care luase mesura, l'a strimtoratu spre a spune unde sunt obiectele si i-a aretatu chiaru publicatiunea din „Monitoriu“, in urm'a caroru midlociri l'a facutu pe furu a marturisi unde ascunsesese tesaurulu, adeca in pianulu ce avea acasa.

Astfelu s'a pututu restitu' museului nationalu acestu tesauru atatu de anticu si pretiosu, care acum s'a depusu spre pastrare la cass'a de depuneri si consemnatiuni. „Pr.“

Varietati.

* * * *Parastasu.* Astadi se va serba in biserica noastra din cetate unu parastasu solemnu intru amintirea Marelu Archieppu si Metropolitu raposatu Andreiu baronu de Siagun'a.

* * * Din cause familiari redactorulu acestei foi a fostu silitu a crede colaboratorulu seu redactarea foiei acum de trei numeri incoco. Acest' anu o amu face cunoscutu deca intemplantu aru fi voitu ca in nralu trecutu sa scape din vedere, ceea ce lesne se pote intemplantu orisi cui, o notitia noua neplacuta intitulata „Generositate sascesca“ carea dupa sciintia si cunoscentia noastra este o esageratiune a starei faptice a lucrurilor atinse in notitia. La gimnasiulu sasescu de aici pentru ce sa fia o crima deca se institue unu sasu profesor de limba romana, mai alesu deca o scie bine, cum este in casulu de fatia? Caci au fostu romani pana acum profesorii de limba romana inca nu urmiza ca acesta impregiurare aru fi sanctionatu vre-unu dreptu istoricu. Lucru de capetenia este propunerea limbei in gimnasiu, carea dupa cate audimu este pusa in mani forte bune.

* * * *Frigu terribilu.* De doue dile avem frigu ca in puterea iernei. Eri nopte a fostu 20° sub nula si adi nopte deca nu va fi trecutu preste, dara mai putienu de 20° nu a fostu

* * * *Telegrafu.* In Riu Vadului districtulu Remniculu Valcei (Romani'a) s'a deschisu statiune telegrafica cu servitiu restrinsu, adeca numai diu'a.

* * * *Hztg* spune ca unu milostivu de omu din tigani'a de la port'a Cisnadii ia dela omeni seraci dupa 50 cr. pre trei dile numai cate 15 cr. procente. Dupa 50 cr. s'aru veni dara pre di 5 cr. dupa 1 fl. inse 10 cr. ceea ce pre anu aru face dupa 1 fl. capitalu 36 fl. 50 cr. Dupa norm'a acest'a 100 fl. aru aduce pre anu unu venitu curatu de 3650 fl.

* * * *Comitetulu Asociatiunei romanilor din Brasiovu pentru spriginirea invetiaceiloru la meserii* anuncia, ca suntu aflate mai multe locuri in cari potu intr'a copii, cari au aplecare a deveni maestri, palariu, masariu, cismariu, funariu compactoru. Parinti acestor'a sa se adreseze cu cartea de botezu, cu atestatul de scola, si ca sciu ceti la susamintulu comitetu in Brasiovu cetate. Nr. 558.

* * * *Espeditiune sciintifica in Sumatra.* — Diuarele olandese anuntia ca o expeditiune sciintifica se organizesa in Oland'a, sub auspiciile societatiei de geografia din Hag'a, cu scopulu de a explora mare insula oceanica Sumatra.

Acesta insula, ce are o lungime de 700 chilometre pre o largime de 390, si 6 milioane de locuitori, a fostu forte pucinu explorata pana astadi, mai alesu in partea sea independenta unde se afla regatele de Achemu, de Liak si de Battas.

Indigeni de rasa malesa si aproape toti musulmani, suntu de o ferocitate extrema. Espeditiunea olandesr isi propune de a petrunde in interioru pre costa de Vestu, supranumita cost'a cinnei din eaus'a mlastineloru sele pestifere, si de acolo a intr'a in

districtele muntose, unde se spera ca se voru gasi strate aurifere si mine de carbune.

* * * *Starea espositiuni dela Filadelfia.* — „Weekly Herald“ contine cateva detalie interesante asup'a starei actuale a lucrurilor la espositiunea internationala dela Filadelfia. Edificiulu principalu (Mainbuilding) este aproape terminatu; este aproape a se pune parchetele. Sala masineloru (Machinery Hall) e gat'a a primi articocele ce oru sa se espuna in ea. Personele admise a visita horticulturalu hall vorbescu cu admiratiune de arhitectur'a sea si de decoratiunile sele mauresci.

Galeri'a arteloru-frumose, care e didita de granitu, nu va fi terminata de catu in Decembre, dupa cum si agriculturalu Hall. Se ocupa a asedia acoperementulu destinatu juriului, si pictorii au inceputu lucrulu la ospitalu si la didirea radicata pentru guvernulu din Washington, anecesele companiei anglese suntu terminate.

D. Bigler, presedintele comitetulu de finantie a centenarulu, a depusu unu raportu care constata ca sumele primite de disulu comitetu se radica astadi la cifra de 7,500,000 dolari (27,500,000 fl.)

* * * *Unu tesauru descoperitu.* — De curandu d. Gillet, locuindu la Thonon, era ocupatu a face o sapatura intr'unu campu ce poseda langa satulu Tully din comun'a Thonon. Sapandu a descoperitu unu tesauru.

Ieta in ce consista acelu tesauru; o amfora de arama, de unu modelu elegantu, era ingropata intr'o petra mare camu la unu metru adancime. Acea amfora era plina cu monede romane de arama sau argintu: se evaluiza numerulu loru la mai multu de 2,000.

Sub tipuri destulu de variate, acele monede suntu din tempulu imperatoriloru Rodianu celu tineru, Filipu, Galien, Postum, unulu din cei 30 tirani, clausiu II si imperatricea Salonin'a. Mai numeroase suntu acele de sub Galien si Postum; data loru variiza dela 238 — 258 dupa Christ. Acestu tesauru pare deci a fi fostu ingropatu pre la finea secolulu 3.

* * * *Originea cartiloru de jocu.* — Cercetarile cele mai recente asigura ca tiera ce a vedutu nascandu-se cartile de jocu este Indi'a; ea este prin urmare leaganulu loru. La 1120 dupa Iisusu Christosu au fostu inventate primele carti chineze sau mai bine imitate dupa cartile indiane spre a se distrage si amusa femeile imperatorulu Stenho. Din orientu aceste foi recreative venira in Itali'a. Dela Rom'a trecura in Germani'a, si apoi pretotindenea.

* * * *Venetia more.* — Venetia more, vechi'a cetatea a dogiloru, antic'a regina a Adriatiei, nu va mai fi de catu unu saveniru. Acest'a este sinistr'a profetia ce face „Times“ intr'o corespondintia a sea din Itali'a.

Celebrele lagune pre cari sta Venetia constituie o intindere de apa sarata lunga camu de 50 kilometre si lata aproape de 10; ele suntu inchise de partea marei cu o linia lunga de bancuri de nesipu sau dune, traversate de canale prin cari ap'a se suie si se scobora dupa cum e flusu sau refluxu.

Cinci din acele canale, Chioggia Malamoro, Lido, St-Erasm si Treporti, formau din timpi imemoriali singurele cai navigabile ce duc la Venetia. Dara ieta ca de 34 ani sau lasatu apele nomolose a riulu Brent'a sa se scurga in laguna, in locu de a fi conduse directu in mare. De aci resulta:

1° Ca tote resturile terite de acestu riu sau depusu sau in albi'a sea, sau in laguna;

2° Ca amestecarea apelor dulci cu cele sarate a produsu acolo, ca pretutindene, malari'a

Astadi abia deca cu mare greutate

se pote tine canalulu Lido, atatu de cunoscutu pentru romantie, destulu de deschisu si destulu de navigabilu pentru a pute admite vaporele companiei peninsulare si orientale, si este faculu a se prevedea ca, deca nu se voru decide a face ce-va, canalele nu voru mai pute admite nici-unu vasu. In aceea di clopotulu funebru alu Venetiei va suna definitivu; ea nu va mai fi de catu unu orasiu de interioru, fara industria si fara comerci, otravitu de frigurile intermitente, pana candu va fi acoperitu cu superbele sele palate, de nesipurile terite de Brent'a. Acestu reu, astadi aproape ne reparabili, s'a produsu in tempulu dominatiunei austriace.

Din tempi imemoriali acestu riu, care se scobora din alpi, si avé gur'a la Bron-dolo, la sudu de Chioggia nu departe de a Adigelui, si forte adese debordá preste campii, pustiindu cailu, cultivatiunile si lasandu in urma-i malari'a ca consecuenta indispensabila. In urm'a unui asemenea desastru ce avu locu la 1840, se tienu unu consiliu de ingineri si se decise, spre a evita orice inundatiune ulterioara, de a lasa sa se scurga riulu in laguna, tratandu-se resistentia consiliulu vechiei Venetia de prejuditiu, de copilaria. Astu-feliu, spre a evita unu reu ce nu se producea de catu din candu in candu, se crea unulu mai reu, fiindu ca pune astadi in cestiune esistentia orasiulu si a locuitoriloru de ore-ce Brent'a, de candu s'au despadaritu completu muntii, teresece aproape de 4 ori atata nesipu de catu o odinora, ceea ce grabesce catastrofa.

* * * *Pacea armata.* — Ce sarcini impune pacea armata poporeloru Europei? Numerandu mai bine, ea impune siapte miliarde de franci. Doue milioane 860 mii soldati se afla necontenitu sub arme; in casu de resbelu se potu imediatu radica 8,800,000 omeni, cari trebuie deci se fia totu-deun'a gat'a pentru ori-ce eventualitati, numeru care in cursulu resbelulu pote fi urcatu inca cu 4 milioane, adeca la 11,800,000 omeni. Spre a manține in stare buna si susceptibila de actiune acesta masina de resbelu, cele 7 miliarde ajungu pentru momentu numai, dara nici de cum pentru viitoru. Bugetulu resbelulu pre 1876 dupa tota probabilitatea va mai continea unu sporu camu de o suta milioane. Cu ce rapiditate o suta milioane nu suntu inghitite prin crearea de noue instrumente de distrugere, de noue construi de fortaretie, de noue vase chiuraste! Si ce e mai reu e ce nu se pote de locu prevedé unde se voru oprí in fine! Rusi'a cheltuesce pentru armata si flota 848 milioane; Angli'a 632 milioane; Franci'a, 620 milioane; Germani'a, 506 milioane; Austro-Ungari'a, 262 milioane; iera bugetulu de resbelu a Italiei se urca la 258 milioane.

* * * *Inundatiile din Londra.* — Gasimu in jurnalele din Londra lungi detalii asup'a debordarei Tamisei-anunciata prin telegrafu. Marti, tote portile caseloru cartierulu Lambethu, pre tiermulu meridionalu alu riulu, erau astupate cu scanduri, pre cari le acoperise cu pamantu si paie.

Cu tote aceste precautiuni, unu mare numeru din aceste case au fostu cotropite de apa, in unele locuri pana la alu doilea etagiu.

Ieri pivnitiele si randurile de josu erau inca inundate.

Palatulu lui Lambeth, acestu curios edificiu, situatu pre marginea Tamisei, intre puntile Westminsteru si Vaushallu, si care serva de residintia oficiala arhiepiscopulu primatu alu Engliterei, n'a fostu crutiatu. Ap'a, cu tote lucrurile de aparare, s'a precipitatu in curtile interioare, cari suntu acum pline de sfaramaturi de totu feliulu.

Turnulu Sollars, unde se conserva vechile inscriptiuni ale prizonieriloru eretici, a fostu stricatu. In Belveder-Boad si in crescendo, magazinele guvernulu au auferitu multu.

Intre puntile Westminster si Blach-

friars scen'a devastatiunei este ingrozitoare. Tote locuintele putienu solide, sopronele, zidurile de imprejmuire, grilele au fostu duse de curentu. La Chatamu, riulu Medway a inundatu usin'a de gazu.

La Bath, mai multu de catu in a treia parte din case ap'a s'a ridicatu pana la intaiulu etagiu. La Brightonu, flusulu a stricatu de totu museulu ornithologicu (Bird Museum). Valurile trecu zidulu acuariulu si se spargu de esplanada cu o fortia cum nu s'a mai vedutu. La Worthing, Leofort, Douvres, Sandgate pagubele suntu enorme. In portulu Hyhe, doi omeni s'au inecatu. La Bedford, la Ouse fonderiile lui Howard s'au inecatu de totu. Mai bine de 600 lu-cratori se afla fara lucru. „V. C.“

Nr. 216.

Concursu.

La scola confes. gr. or. din Poian'a ppresbiteratulu Mercurei au devenitu de nou in vacantia a doua statiune de invetiatoriu, si spre indeplinirea acelei'a se deschide concursu pana la 10 Decembre a. c. st. v. — Dotatiunea acestei statiuni este 300 fl. computata din diu'a intrarei in functiune. —

Concurentii bine voiesca a-si adresá cererile loru instruite cu documintele recerute de lege subsemnatulu oficiu in Mercurea. —

Mercurea 20 Novembre 1875.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or. alu Mercurei.

I. Drocu,
adm. prot.

(1—3)

Nr. 330 — 1875.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. de cl. III Offenbai'a, protopresbiteratulu Lupsiei, amesuratu ordinatiuni consistoriali dto 6 Nov. 1875. Nr. 3253. B. prin acest'a se escrie concursu cu terminulu pana la 1 Ianuariu 1876.

Cu acesta parochia suntu impregnate urmatoarele emolominte:

1. Cas'a parochiale cu supra edificile economice.

2. Portiunea canonica constatatore din 11 jug. or. II. parte aratore, parte fenatie, si parte pasiu-nate. —

2. Un'a di de claca, sau 40 cr. de unu fumu, — si.

4. Venitele stolari usitate pana aci. —

Concurentii voru avé a-si asterne petitiunile loru instruate amesuratu prescrieloru stat. org. la subsemnatulu foru, si cari voru fi preoti a produce dela Pré Ven. consistoriu concesiune spre acest'a, pana la terminulu indicatu. —

Oficiulu protopresbiteralu gr. or. a Lupsiei.

Ofenbai'a in 21 Novembre 1875.

In contielegere cu comitetulu paroch.

Ioanu Danciu,
adm. prot. gr. or. alu

(1—3)

Lupsiei.

Anunciu literariu!

Togm'a acum a esitu de sub tipariu, si se afla in editiunea in librari'a lui Franciscu Michaelis in Sabiuu:

„Stilistic'a limbei romane“

pentru scolele gimnasial, reali, si preparandiali de Iosifu Tempea, preotu si profesorulu la Gimnasiulu din Lugosiu.

Pretiuulu e 30 cr. v. a.

Ne mai fiindu departe introducerea mesuriloru metrice, librari'a de mai susu ofera: Aparatu metricu de scola, constatatore din 12 obiecte, cu pretiu forte estimu de 5 fl. v. a.

Se pote procura in fine tote obiectele de instructiune, carti de scola si alte produse literarie, cu pretiuri estine.

Adres'a pentru epistole: Strad'a macelariloru Nr. 12

1—2